

संख्याविकल्पो दानसंयोगे कृतत्वात् ॥ २० ॥ तनूद्विषु दक्षिणादान-
संयोगे संख्याविकल्पो भवति संख्यानां षडादीनां विकल्पः ता वै षड्दद्यादि-
त्यादि श्रूयमाणानां षडादिसंख्यानां विकल्पो भवतीत्यर्थः न समुच्चयः । कुतः
कृतत्वात् १) ऋविज्ञानान्तर्यं हि दक्षिणादानम् नादृष्टार्थम् सा चानतिरेकेनैव
कृतेति न पक्षान्तरेण प्रयोजनम् अपि [च] समुच्चये सति संख्याश्रुतिर्विरुध्यते २)
संख्यान्तरोपजननाद्भूतसंख्यादानप्रसङ्गात् ३) यदि च षट् ४) द्वादश चतुर्विंशतिश्च
समुच्चिता दीयन्ते तदा अश्रुता द्वाचत्वारिंशत्संख्या प्रसज्येत तस्माद्विकल्पः
॥ ॥ अथेदं विचार्यते अग्नीषोमीये पशौ श्रूयते श्वध्रुवध्वमवदधाति
वसां जुहोति अधूध्रीऽहोत्रे प्रयहति वनिष्ठुमग्नीध्रे प्रददातीति ५) तच्चो-
दकेन स्तोमायनवाजपेयादौ ६) पशुगणे प्राप्नोति ७) तत्र संदेहः किमूवध्यादीनां
सर्वपशुसम्बन्धिनां समुच्चयः उत विकल्पो यस्य कस्यचिदेकस्य पशोरिति तत्र
एकपशुसम्बन्धिभिरेव तस्यास्तस्याः क्रियाया निष्पत्तेः प्राप्ते विकल्पऽग्राह्यः ८)

ऊवध्ववसाधूध्रीवनिष्ठुषु समुच्चयो द्रव्यसंस्कारतद्देदाभ्याम् ॥ २१ ॥ अने-
कपाशुकेषूवध्ववसाधूध्रीवनिष्ठुषु समुच्चयो भवति सर्वेषां पशूनां सम्बन्धीनि
ऊवध्यादीनि गृह्णीयादित्यर्थः । कुतः द्रव्यसंस्कारतद्देदाभ्याम् द्रव्यसंस्कारात् तद्दे-
दाच्च द्रव्याणि द्यूवध्यादीनि तथा-तथा क्रियया संस्क्रियन्ते प्रतिपाद्यन्ते नात्र
द्रव्यं क्रियार्थम् अथ तु क्रियैव द्रव्यार्था ९) यागादनन्तरं कृतार्थस्य प्रतिपत्ति-
संस्कारः तत्र संस्कार्याणि भिन्नानि यस्यैव पशोऽवध्यादीनि न प्रतिपाद्यन्ते
तस्यैव प्रतिपत्तिरूपसंस्कारलोपाद्विगुण्यं स्यात् तस्मात्समुच्चय ऊवध्यादीनाम् ।
एवमेव गुदजाघनीष्वपि समुच्चयः एवं समानन्यायात् यत्र च भूतभव्यसमुच्चा-
रणन्यायेन द्रव्यं क्रियार्थं भवति तत्र बहुष्वेकत्र प्राप्तिष्वेकेनैव क्रियासिद्धेर्न द्वि-
तीयेन प्रयोजनमिति तत्र विकल्पो भवति यत्र तु क्रिया द्रव्यार्था तत्र
समुच्चय एवेति ॥ ॥ ज्योतिष्टोमे सोमक्रये श्रूयते हिरण्येन क्रीणाति

१) ? सकृत्वात् २. २) ? विंध्यते २. ३) Thus the Cāstradip. at Jaim. १२. ३. १.
? ०° श्रूयोजमानात्श्रुतं २. ४) षट् २. ५) ? तदादातीति २. See ६. १. ३. ६) ? स्तो-
यायं २. ७) प्राप्ता २. ८) ? निष्पत्ते प्राप्तेर्वि २. ९) ? क्रिया अथ तु क्रियैव द्रव्यार्थं २.